

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เมื่อผู้ศึกษาวิจัยได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วจึงนำมาวิเคราะห์สรุปผลด้วยการตีความ (Interpretation) และนำเสนอในลักษณะของการบรรยายเชิงพรรณนา (Description)

4.1 สรุปผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายรายการในแบบกลุ่มเจาะลึก

4.1.1. กลุ่มวัยรุ่นเพศชาย ระดับมัธยมตอนปลาย

อายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 8 คน

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่จะสนใจอ่านหนังสือประเภทกีฬา สตาร์ชอคเกอร์ นิตยสารวัยรุ่นและดูทีวีรายการเกมโชว์ ชอบฟังเพลงจากเครื่องมือสื่อสารทันสมัยชนิดต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ เอ็มพี 3 และการชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มวัยรุ่นเพศชายกลุ่มนี้พบว่ามักจะชื่นชอบการชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความเป็นวัยรุ่นและรับชมรายการโทรทัศน์ที่ต้องบอกรับเป็นสมาชิกและเสียค่าบริการ มากกว่าประเภทฟรีทีวี

2. พฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์

พฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มวัยรุ่นเพศชายระดับมัธยมปลาย มักจะเลือกชมรายการโทรทัศน์ตามความสนใจเฉพาะตนและเวลาว่าง และเลือกชมรายการที่มีเนื้อหาประเภทข่าว กีฬา ความบันเทิง วาไรตี้ เพลง เป็นส่วนใหญ่ ทว่ารายการโทรทัศน์แนววาไรตี้ ตลก ขบขันได้รับความนิยมมากเป็นพิเศษ

ช่วงเวลาที่กลุ่มนี้รับชมรายการเป็นประจำ จะอยู่ในช่วงหัวค่ำวันจันทร์-ศุกร์ ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ จะเปิดทีวีไว้นานครั้งละหลายๆ ชั่วโมงหรือมากกว่า 4 ชั่วโมงขึ้นไป

พฤติกรรมการชมรายการโทรทัศน์มีการกดเปลี่ยนช่องด้วยรีโมทนานๆ ครั้ง แต่หากมีรีโมทในมือก็จะกดเปลี่ยนช่องรับชมไปเรื่อยๆ จนกว่าจะพบช่องที่ดูใจ และเวลาที่รายการถูกค้นด้วยการโฆษณา ก็จะเป็นเวลาที่ทำให้กดเปลี่ยนช่องอื่นๆ มากที่สุด

ในการรับชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายระดับมัธยมมักทำกิจกรรมอื่นไปด้วย โดยเฉพาะการเล่นอินเทอร์เน็ต สันทนาการออนไลน์หรือ คุยโทรศัพท์มือถือกับเพื่อน เป็นต้น

กลุ่มวัยรุ่นชอบชมรูปแบบรายการที่ตื่นเต้น สนุกสนาน ไร้ใจ ชวนติดตาม ไม่เคร่งเครียด หรือเนื้อหารายการที่เป็นเรื่องที่วัยรุ่นกำลังสนใจ เป็น Talk of the Town ในกลุ่มวัยรุ่นขณะนั้น

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการธรรมะ

ในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายระดับมัธยมศึกษา เมื่อนึกถึงรายการธรรมะที่จดจำได้กลุ่มตัวอย่างนึกถึงเพียงรายการเดียวคือ ‘ธรรมะเดลิเวอรี่’ และมีความเห็นว่า เป็นรายการที่ดีมีสาระแม้จะนำเสนอเรื่องราวธรรมะ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเคยได้รับชมแต่ไม่ติดตาม โดยให้ความคิดเห็นว่าทำไมถึงสามารถจดจำรายการนี้ได้เนื่องจากรายการ ธรรมะเดลิเวอรี่ ได้เลือกวิธีการนำเสนอโดยให้พระเทศน์ด้วยความสนุกสนาน ตลก นำสิ่งใกล้ตัวมากล่าวถึงทำให้น่าฟังมากขึ้น มีข้อคิดหลายอย่างให้ติดตาม เตือนสติและออกอากาศในวันหยุดทำให้มีโอกาสได้รับชม ส่วนรายการธรรมะอื่นๆ ให้ความรู้สึกที่ไม่สนุก ไม่น่าสนใจ ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างนี้ก็คิดว่าธรรมะไม่เฉพาะแต่ผู้ใหญ่รุ่นพ่อแม่เท่านั้นถึงรู้ได้ เข้าใจได้ วัยของพวกเขาที่ฟังธรรมะได้ในบางกรณี

4. รูปแบบรายการธรรมะที่วัยรุ่นต้องการ

กลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า อยากให้นำเสนอเป็นละครธรรมะแนววาไรตี้ มีความหลากหลายผสมผสานกันทั้งความเป็นละครที่มีเนื้อหาเชิงสั่งสอนเรื่องจริง เตือนสติ และความเป็นวาไรตี้ที่ดูสนุกสนาน หรือจะมีเนื้อหาแนวตลกขำขันแล้วนำแนวคิดดีสอดแทรกเข้าไปในละคร ซึ่งเชื่อว่ารูปแบบนี้จะมีส่วนช่วยให้สามารถติดตามและเข้าใจได้ง่ายที่สุด

ความยาวของรายการในการออกอากาศ ควรมีความยาวประมาณ 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง แต่ไม่ควรที่จะยาวนานกว่านี้ เพราะโดยส่วนตัวกลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามีการเปลี่ยนแปลงช่อง หรือรายการที่รับตลอดเวลา

เนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ สามารถตอบปัญหาหรือชี้แนะการดำเนินชีวิตด้านความรัก ชีวิตการเรียน ปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ ได้

พิธีกรของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเป็นธรรมะ แต่ควรเป็นคนที่วัยรุ่นรู้จักบ้างในสังคม มีภาพลักษณ์ที่ดี และมีความรู้เรื่องธรรมะพื้นฐาน ที่สำคัญควรนำดารานักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงมาร่วมรายการ จะสามารถทำให้เกิดความสนใจที่จะรับรายการมากยิ่งขึ้น

กลุ่มวัยรุ่นชายระดับมัธยมกลุ่มตัวอย่างนี้ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า คนดังที่ชื่นชอบควรเป็นคนในวงการเพลงตัวอย่างเช่น นักร้อง หรือนักดนตรี เพราะเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเป็นพิเศษ

4.1.2. กลุ่มวัยรุ่นเพศหญิง ระดับมัธยมตอนปลาย

อายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 8 คน

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิง ระดับมัธยมปลาย มีความสนใจเรื่องเทรนด์แฟชั่นใหม่ๆ ชอบการอ่านหนังสือการ์ตูน ดูภาพยนตร์เกาหลีซีรีส์ และการอ่านนิตยสารแฟชั่น นิตยสารบันเทิง มีไลฟ์สไตล์การใช้ชีวิตตามแบบฉบับของวัยรุ่นสมัยใหม่คือเล่นอินเทอร์เน็ต คุยโทรศัพท์มือถือกับเพื่อนเป็นเวลานานๆ ชอบการชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความเป็นวัยรุ่นและรับชมรายการโทรทัศน์ที่ต้องบอกรับเป็นสมาชิกและเสียค่าบริการ มากกว่าประเภทฟรีทีวี

2. พฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงมัธยมปลายกลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์บ่อยครั้งมากกว่าวัยรุ่นชายวัยเดียวกันและส่วนใหญ่มักรับชมรายการเท่าที่มีโอกาสขณะเดียวกันอาจถูกจำกัดเวลาในการชมรายการจากผู้ปกครอง ขึ้นอยู่กับเวลาว่างจากการเรียนหรือกิจกรรมอื่นๆ รวมทั้งเวลาว่างจากการเรียนพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงกลุ่มนี้สนใจเฉพาะรายการที่ตนชื่นชอบ เช่น รายการข่าว ข่าวซุบซิบดารา ไร่ดีทอล์คโชว์ ความบันเทิง เกมโชว์ เพลง เป็นต้น

มักใช้เวลาในการรับชมนานกว่าวัยรุ่นชายวัยเดียวกัน

มักรับชมรายการโทรทัศน์มากกว่าสื่อทันสมัยชนิดอื่นๆ

ช่วงเวลาของการรับชมรายการเป็นประจำสำหรับกลุ่มตัวอย่างนี้ อยู่ในช่วงเวลา 20.00 – 23.00 น. ของวันจันทร์-ศุกร์ และมักเปิดทีวีไว้ครั้งละหลายชั่วโมงหรือมากกว่า 4 ชั่วโมงขึ้นไป ส่วนวันหยุด วันเสาร์วันอาทิตย์นั้นกลุ่มตัวอย่างนี้มักจะรับชมโทรทัศน์ในวันอาทิตย์มากกว่าวันเสาร์ โดยส่วนใหญ่จะเริ่มรับชมตั้งแต่เวลา 10.00 น. เป็นต้นไป

รายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเป็นพิเศษคือรายการข่าวบันเทิงและรายการไร่ดี

พฤติกรรมการชมรายการโทรทัศน์มีการกดเปลี่ยนช่องด้วยรีโมทบ่อยครั้ง จนกว่าจะพบช่องที่ดูใจ และเวลาที่รายการถูกคั่นด้วยการโฆษณา ก็จะเป็นเวลาที่ทำให้กดรีโมทเพื่อเปลี่ยนช่องรับชมช่องอื่นๆ มากที่สุด

ในการรับชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงระดับมัธยมมักทำกิจกรรมอื่นไปด้วย โดยเฉพาะการเล่นอินเทอร์เน็ต สันทนาการออนไลน์หรือคุยโทรศัพท์มือถือกับเพื่อน เป็นต้น

กลุ่มวัยรุ่นเพศหญิงกลุ่มนี้ชอบรูปแบบรายการที่ตื่นเต้น สนุกสนาน ไร้ใจ ชวนติดตาม ไม่เคร่งเครียด หรือรายการบันเทิงที่มีสาระความรู้สอดแทรกแม้จะเป็นรายการธรรมะ ก็มักจะชอบธรรมะที่มีสาระสนุกสนาน และส่วนใหญ่ยังมักชอบรายการสด สนุก ตลก หรือเนื้อหารายการที่เป็นเรื่องที่ยุุ่นกำลังสนใจ เป็น Talk of the Town ในกลุ่มวัยรุ่นขณะนั้น ชอบรายการบันเทิงมีสาระแทรก แม้รายการนั้นจะเป็นรายการธรรมะก็ต้องมีเนื้อหาสาระ สนุกสนาน

กลุ่มตัวอย่างจะชอบพิธีกรวัยเดียวกัน เป็นบุคคลมีชื่อเสียง โดยเฉพาะพิธีกรที่มีบุคลิกหน้าตาดีจะให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ

3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการธรรมะ

กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงกลุ่มนี้เห็นว่ารายการธรรมะเป็นรายการดี น่าสนใจ

วัยรุ่นหญิงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยดูรายการ ‘ธรรมะเดลิเวอรี่’ บ้างเป็นบางครั้ง โดยเฉพาะในวันหยุดนักขัตฤกษ์ที่รายการนี้ออกอากาศ และมีความคิดเห็นว่ารายการธรรมะเดลิเวอรี่เป็นรายการที่ดีมีสาระ เพราะเคยฟังธรรมะใช้แก้ปัญหาในชีวิตด้านต่างๆ ของตน ยิ่งเครียดยิ่งดู เพราะมีข้อคิดหลายอย่างให้คิดตาม เตือนสติได้

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดว่ารายการธรรมะอื่นไม่สนุก ไม่น่าสนใจ รายการธรรมะเดลิเวอรี่มีพระพูดสั่งสอนธรรมะแนวสนุกสนาน เข้าใจง่าย ทำได้จริง ทำให้รายการธรรมะน่าสนใจมากขึ้น แต่ทั้งนี้การได้รับชมมักเป็นเหตุบังเอิญที่เปลี่ยนช่องแล้วพบรายการนี้ไม่ได้ ติดตามหรือรอคอยที่จะชมแต่อย่างใด

กลุ่มวัยรุ่นหญิงระดับมัธยมกลุ่มนี้เชื่อว่าธรรมะไม่เฉพาะว่าผู้ใหญ่รุ่นพ่อแม่ของเขาเท่านั้นถึงรู้ได้ เข้าใจได้ วัยของพวกเขาที่ฟังธรรมะได้ในบางกรณี

คำตอบที่อยากได้จากการดูรายการธรรมะคือเรื่องการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะเรื่องความรักมากกว่าที่จะถามเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือเรื่องเรียน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ทัศนะว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่สนใจธรรมะ ได้ยินแค่ว่าก็มีความรู้สึกเบื่อ ไม่อยากรับรู้ ทว่าแม้ธรรมะจะเป็นเรื่องไกลตัวไกลวัย แต่หากพบเจอรายการธรรมะที่สนุก ไม่น่าเบื่อ ก็มีแนวโน้มสามารถทำให้สนใจดูได้

เวลาของการออกอากาศของรายการธรรมะที่ออกอากาศตอนเช้าตรู่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่อยากดูเพราะตื่นไม่ทัน ต้องรีบไปโรงเรียน ไม่ใช่เวลาที่เหมาะสม

4 รูปแบบรายการธรรมะที่วัยรุ่นต้องการ

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า แม้ว่าปัจจุบันรูปแบบการนำเสนอรายการโทรทัศน์จะมีหลากหลายรูปแบบก็ตามที่แต่รูปแบบหลักที่สนใจนั้นคือ นำเสนอเป็นละครธรรมะแนววาไรตี้ มีเนื้อหาหลากหลายผสมผสานกันทั้งความเป็นละครเชิงสั่งสอนเรื่องจริง เตือนสติ แต่การนำเสนอควรออกมาในรูปแบบของความสนุกสนาน ตลกขำขัน แล้วจึงนำแนวคิดสอดแทรกเข้าไปในละคร ซึ่งเชื่อว่ารูปแบบนี้จะมีส่วนช่วยให้สามารถติดตามและเข้าใจได้ง่ายที่สุด

แต่ทั้งนี้ทั้งรายการก็ไม่ควรเป็นละครเพียงอย่างเดียว ควรมีการสอดแทรกช่วงต่างๆเพื่อให้เกิดความน่าสนใจขึ้น

ความยาวของรายการในการออกอากาศไม่ควรนานเกิน 1 ชั่วโมง หรือสั้นเกินไปก็ไม่น่าสนใจ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่ารายการจะน่าสนใจให้ติดตามหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับเนื้อหาไม่ใช่เวลาของความสั้น-ยาว เพราะยอมรับว่ามีการเปลี่ยนช่องหรือรายการที่รับชมตลอดเวลา

เนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ สามารถตอบปัญหาหรือชี้แนะการดำเนินชีวิตด้านความรัก ชีวิตการเรียน ปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ ได้

พิธีกรของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเป็นวัยรุ่นเสมอไป แต่ควรเป็นคนที่วัยรุ่นรู้จักบ้างในสังคม มีภาพลักษณ์ดี มีความรู้เรื่องธรรมะพื้นฐาน ควรนำดารารหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงมาร่วมรายการ จะทำให้เกิดความสนใจที่จะรับชมรายการได้มากยิ่งขึ้น กลุ่มวัยรุ่นหญิงระดับมัธยมกลุ่มนี้ยังมีความคิดเห็นว่าคนดังควรเป็นคนที่ในวงการเพลง เช่น นักร้อง หรือนักดนตรี เพราะเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเป็นพิเศษ

ตารางที่ 4.1

สรุปผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นระดับมัธยมปลาย
จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ

หัวข้อ	วัยรุ่นระดับมัธยมปลายเพศชาย	วัยรุ่นระดับมัธยมปลายเพศหญิง
<p>1.พฤติกรรมในการ รับชมรายการ โทรทัศน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เลือกชมรายการโทรทัศน์ตามความสนใจเฉพาะตนและเวลาว่าง ● เลือกชมรายการข่าว กีฬา ความบันเทิง วาไรตี้ เพลง ทอล์กโชว์รายการโทรทัศน์แนว วาไรตี้ ตลกขบขันได้รับความสนใจมากที่สุด ● ชมรายการในช่วงหัวค่ำวันจันทร์-ศุกร์ ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ จะเปิดทีวีไว้นานครั้งละหลายๆ ชั่วโมงหรือมากกว่า 4 ชั่วโมงขึ้นไป ● ขณะดูทีวีมักทำกิจกรรมอื่นไปด้วย โดยเฉพาะการเล่นอินเทอร์เน็ต แชทคุยกับเพื่อน ฟัง จากรายการวิทยุ คุยโทรศัพท์มือถือกับเพื่อนตลอดเวลา ● ชอบรูปแบบรายการที่ตื่นเต้น สนุกสนาน ไร้ใจ ขวนติดตาม ไม่เคร่งเครียด หรือเนื้อหารายการที่เป็นเรื่องที่วัยรุ่นกำลังสนใจ เป็น Talk of the Town ในกลุ่มวัยรุ่นขณะนั้น ● ชอบพิธีกรวัยเดียวกัน เป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียง 	<ul style="list-style-type: none"> ● ชมรายการเท่าที่มีโอกาสและชมตามความสนใจเฉพาะรายการนั้นๆ ● สนใจชมรายการข่าว ข่าวซุบซิบดาราวาไรตี้ทอล์กโชว์ ความบันเทิง เกมโชว์ เพลง ● เลือกดูโทรทัศน์มากกว่าสื่อทันสมัยชนิดอื่น ● เปิดทีวีไว้นานครั้งละหลายชั่วโมงหรือมากกว่า 4 ชั่วโมงขึ้นไป ● เปิดทีวีดูรายการต่างๆ อย่างไม่เจาะจง และเล่นอินเทอร์เน็ต แชทคุยกับเพื่อนไปด้วย ● มักกดรีโมทเปลี่ยนช่องทุกครั้งที่รายการเบรกพักโฆษณา ● ชอบชมรายการที่ตื่นเต้น สนุกสนาน ไร้ใจ ขวนติดตาม ไม่เคร่งเครียด หรือเนื้อหารายการที่เป็นเรื่องที่วัยรุ่นกำลังสนใจ ● ชอบพิธีกรวัยเดียวกัน มีชื่อเสียง ● ชอบรายการบันเทิงมีสาระแทรก แม้รายการนั้นจะเป็นรายการธรรมะก็ต้องมีเนื้อหาสาระ สนุกสนาน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สรุปผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นระดับมัธยมปลาย

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ

หัวข้อ	วัยรุ่นระดับมัธยมปลายเพศชาย	วัยรุ่นระดับมัธยมปลายเพศหญิง
<p>2.ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มตัวอย่างมองว่ารายการ 'ธรรมะเดลิเวอรี่' เป็นรายการที่ดีมีสาระแม้จะนำเสนอเรื่องราวธรรมะ ● รายการธรรมะอื่นไม่สนุก ไม่น่าสนใจ ส่วนธรรมะเดลิเวอรี่ พระพูดแบบตลกขบขันทำให้น่าฟังมากขึ้น ● ดูรายการธรรมะเดลิเวอรี่เพราะมีข้อคิดหลายอย่างให้คิดตามเตือนสติได้ ● อยากได้คำตอบเรื่อง การดำเนินชีวิต ความรัก พ่อแม่ ชีวิต การเรียน จาก การดูรายการธรรมะ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เคยดูบ้างบางครั้ง เช่น รายการ 'ธรรมะเดลิเวอรี่' ● ธรรมะเป็นเรื่องไกลตัวไกลวัย แต่ก็อยากดูถ้าเป็นรายการที่มีความสนุกไม่น่าเบื่อ ● ถ้ายังไม่เคยดู แต่พอได้ยินชื่อว่าเป็นรายการธรรมะก็จะรู้สึกว่าจะน่าเบื่อ แต่ถ้ามีชื่อแปลกใหม่อย่างรายการธรรมะเดลิเวอรี่ ก็อยากดูเพราะชื่อฟังดูทันสมัย ● วัยรุ่นไม่สนใจเรื่องธรรมะมากเท่าไร ● รายการธรรมะส่วนใหญ่มักออกอากาศตอนเช้าตรู่ ตื่นทันแต่ไม่มีเวลาดูเพราะต้องไปโรงเรียน ● ไม่ค่อยได้ดูรายการธรรมะเพราะไม่ใช่เวลาที่เหมาะสม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สรุปผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นระดับมัธยมปลาย

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ

หัวข้อ	วัยรุ่นระดับมัธยมปลายเพศชาย	วัยรุ่นระดับมัธยมปลายเพศหญิง
<p>3.รูปแบบ รายการธรรมะ ที่วัยรุ่นต้องการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● อยากรให้เป็นละครธรรมะแนววาไรตี้ มีความหลากหลายผสมผสานกันทั้งความเป็นละครที่มีเนื้อหาเชิงสั่งสอนเรื่องจริง เตือนสติ และความเป็นวาไรตี้ที่ดูสนุกสนานในแนวละครธรรมะรูปแบบตลกขบขัน ● รายการควรมีความยาวประมาณ 1 ชั่วโมงถึง 45 นาที ● พิธีกรของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเป็นวัยรุ่น แต่ควรเป็นคนที่วัยรุ่นรู้จักบ้างในสังคม มีภาพลักษณ์ที่ดี และมีความรู้เรื่องธรรมะพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ● แกร็บเชิญร่วมรายการควรเป็นบุคคลที่น่าสนใจ เช่น ดาราที่วัยรุ่นกำลังชื่นชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ละครเชิงสั่งสอนเรื่องจริง เตือนสติ ในรูปแบบของความสนุกสนาน ตลกขำขัน แล้วจึงนำแนวคิดดีสอดแทรกเข้าไปในละคร ซึ่งเชื่อว่ารูปแบบนี้จะมีส่วนช่วยให้สามารถติดตามและเข้าใจได้ง่ายที่สุด ● แต่ทั้งนี้ทั้งรายการก็ไม่ควรเป็นละครเพียงอย่างเดียว ควรมีการสอดแทรกช่วงต่างๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจขึ้น ● เชื่อว่ารายการจะน่าสนใจให้ติดตามหรือไม่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาไม่ใช่วิธีการของความสั้น-ยาว เพราะยอมรับว่ามี การเปลี่ยนช่องหรือรายการที่รับชมตลอดเวลา ● เนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ สามารถตอบปัญหาหรือชี้แนะการดำเนินชีวิตด้านความรัก ชีวิตการเรียน ปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ ได้ ● พิธีกรของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเป็นวัยรุ่นเสมอไป แต่ควรเป็นคนที่วัยรุ่นรู้จักบ้างในสังคม มีภาพลักษณ์ดี มีความรู้เรื่องธรรมะพื้นฐาน ● ควรนำดาราหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงมาร่วมรายการ จะทำให้เกิดความสนใจที่จะรับชมรายการได้มากยิ่งขึ้น ● กลุ่มนี้ยังมีความคิดเห็นว่าคุณควรเป็นคนในวงการเพลง เพราะเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเป็นพิเศษ

4.1.3 กลุ่มวัยรุ่นเพศชาย ระดับอุดมศึกษา

อายุระหว่าง 20-24 ปี จำนวน 8 คน ระดับอุดมศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นวัยรุ่นเพศชายที่มีอายุอยู่ในช่วง 20-24 ปี กำลังศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย เป็นวัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะเติบโตเต็มที่ สนใจอ่านหนังสือประเภทกีฬา สตาร์ซออคเกอร์ สนใจจะอ่านหนังสือหลายประเภท ส่วนใหญ่ชอบการดูภาพยนตร์ การเล่นเกมออนไลน์ ฟังเพลงแนวสมัยใหม่ และชมรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเกมโชว์ ชอบฟังเพลงจากเครื่องมีสื่อสารทันสมัยชนิดต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ อีเอ็มพี 3 เป็นต้น

การชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มวัยรุ่นเพศชายกลุ่มนี้ มักจะชื่นชอบรายการที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความเป็นวัยรุ่นและรับชมรายการโทรทัศน์ที่ต้องบอกรับเป็นสมาชิกและเสียค่าบริการมากกว่าประเภทฟรีทีวี

2 พฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์

พฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มวัยรุ่นเพศชายระดับอุดมศึกษา มักจะเลือกชมรายการโทรทัศน์ตามความสนใจเฉพาะตนและเวลาว่าง และเลือกชมรายการที่มีเนื้อหาประเภทข่าว กีฬา เป็นส่วนใหญ่ ทว่าส่วนใหญ่จะชอบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต มากกว่าการชมรายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างนี้ให้ความสนใจเป็นพิเศษคือรายการแข่งขันกีฬาประเภทการแข่งขันฟุตบอล ขณะที่จะไม่ชอบรายการข่าวการเมือง

ช่วงเวลาที่กลุ่มนี้รับชมรายการจะอยู่ในช่วงเวลา 22.00 -24.00 น. โดยวันหนึ่งๆ จะดูทีวี 1-2 ชั่วโมงหรือ 3 ชั่วโมงเต็มที่

จะเปิดทีวีทิ้งไว้และเล่นเกมออนไลน์ดีๆ ขณะเปิดทีวีแช่ทิ้งไว้เป็นเพื่อน

พฤติกรรมการชมรายการโทรทัศน์มีการกดเปลี่ยนช่องด้วยรีโมทนานๆ ครั้ง แต่หากมีรีโมทในมือก็จะกดเปลี่ยนช่องรับชมไปเรื่อยๆ จนกว่าจะพบช่องที่ถูกใจ และเวลาที่รายการถูกค้นด้วยการโฆษณา ก็จะเป็นเวลาที่ทำให้กดเปลี่ยนช่องอื่นๆ มากที่สุด

ในการรับชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายระดับมัธยมมักทำกิจกรรมอื่นไปด้วย โดยเฉพาะการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงหรือคลายเครียดร่วมไปกับการดูทีวี เช่น แชทอินเทอร์เน็ตคุยกับเพื่อน เล่น ไฮไฟฟ์ สนทนาออนไลน์หรือคุยโทรศัพท์มือถือกับเพื่อน เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างชายระดับอุดมศึกษากลุ่มนี้ชอบรายการที่ตื่นเต้น สนุกสนาน ไร้ใจ ชวนติดตาม ไม่เคร่งเครียด หรือมักเลือกรายการที่มีสาระความบันเทิงซึ่งให้ความรู้นอกจากรายการตลกขบขัน เรียวลิตีโชว์ รายการทอล์คโชว์ รายการสารคดี หากจะดูรายการสาระความรู้เช่น รายการสารคดีก็ต่อเมื่อไม่มีอะไรที่น่าสนใจให้ดู กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจดูรายการที่มีสาระความรู้เพียงอย่างเดียว ถ้าอยากได้ความรู้จะอ่านหนังสือพิมพ์แทน เพราะต้องการดูโทรทัศน์เพื่อคลายเครียด

พิธีกรรายการที่มีชื่อเสียงหรือนักแสดงดังๆ จะมีส่วนในการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างนี้ เพศของพิธีกรไม่มีผลต่อการชมรายการ เพราะจะเลือกที่เนื้อหาของรายการตลก สนุก

3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการธรรมะ

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ไม่สนใจดูรายการธรรมะ ไม่รู้ว่ารายการมีเวลาใด ไม่รู้ว่ารายการธรรมะมีรายการอะไรบ้าง ไม่รู้ว่าเนื้อหาของรายการเป็นอย่างไร โดยเฉพาะไม่เคยดูไม่รู้จักรายการธรรมะที่ผลิตเพื่อกลุ่มคนรุ่นใหม่อย่าง ธรรมะเดลิเวอรี่ หรือธรรมะติดปีก

วัยรุ่นเพศชายกลุ่มตัวอย่างนี้มีความคิดเห็นว่าการรายการธรรมะไม่ดึงดูดใจก็จะไม่ดูแต่ถ้าเป็นละครธรรมะ ก็อาจดูเพราะกลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าเป็นละคร ละครย่อมชวนให้รู้สึกอยากดูได้มากกว่าการเป็นรายการสั่งสอนธรรมะ

กลุ่มตัวอย่างนี้จะสนใจรายการธรรมะในแนวละครตลกสนุกสนานมากกว่ารายการที่มีเนื้อหาเป็นการสั่งสอนธรรมะล้วนๆ

4 รูปแบบรายการธรรมะที่วัยรุ่นต้องการ

ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างชายระดับอุดมศึกษานี้คิดว่ารายการธรรมะไม่จำเป็นต้องมีพระ เพราะพระกับธรรมะเป็นของคู่กันที่ทุกคนรับรู้และเข้าใจ ขณะที่คนที่ไม่ใช่พระแต่สนใจและรู้เรื่องธรรมะ รู้แล้วพูดได้ สอนได้ จะเป็นกลุ่มบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างนี้ให้ความสนใจ หากยังเป็นคนที่วัยรุ่นรู้จัก ชื่นชอบ ก็จะทำให้รายการน่าสนใจ อยากดูมากขึ้น และถ้าบุคคลที่อยู่ในรายการเป็นกลุ่มคนที่มีวัยใกล้เคียงกันก็ยิ่งทำให้เข้าใจง่ายหรือสนใจรับชมมากขึ้นเพราะเหมือนกันว่า การแนะนำหรือสั่งสอนเสมือนเพื่อนกันคุยกันแนะนำกันมากกว่า

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้อยากให้รายการธรรมะเป็นรูปแบบของละครหรือภาพยนตร์แนวชีวิตคอม สอดแทรกเนื้อหาธรรมะอย่างง่าย ๆ จากคำพูด จากเหตุการณ์ใกล้ตัว และมีดารามาในรายการ ถ้าเป็นไปได้ไม่อยากจะให้รายการมีเบรกพักโฆษณาคั่นรายการ ควรดูรวดเดียวให้จบ

นอกจากรายการธรรมะแนวภาพยนตร์ซีทีคอมแล้ว กลุ่มตัวอย่างชายกลุ่มนี้ยังอยากให้รายการธรรมะนำเสนอในรูปแบบของรายการเพลงแต่แปลงให้เป็นแนวธรรมะที่ดูแล้วมีสาระ เพลงเป็นเพลงวัยรุ่นมาครีเอท แปลงให้มี เนื้อหาให้กำลังใจ สอนให้มองโลกในแง่ดี คิดบวก เพราะเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายรักและสนใจในเรื่องราวเกี่ยวกับดนตรีเสียงเพลง เชื่อว่ารูปแบบนี้จะทำให้รายการมีความน่าสนใจขึ้น

ประเด็นต่างๆนำเสนอเรื่องราวปัญหาส่วนรวมของวัยรุ่น สอนให้รู้จักคิดต่อยอด ไม่ใช่ติดยึดอยู่กับกรอบความคิดหรือค่านิยมแบบเดิม

ในทัศนะของกลุ่มวัยรุ่นชายนี้ มีความคิดเห็นที่ต้องมองธรรมะอีกมุมหนึ่งที่ไม่เคยมอง ต้องอาศัยกลวิธีในการเล่าเรื่องธรรมะรูปแบบใหม่ๆ เล่าผ่านสื่อใหม่ๆ พระต้องอยู่ในบริบทใหม่ๆ ไม่ใช่ที่วัดที่เดียว พระรูปจริงอาจจะกลายเป็นพระการ์ตูนแอนิเมชัน หรือเป็นพระจริงก็ได้แต่จับต้องได้คือเข้าถึงได้ เป็นพระรุ่นใหม่หัวใจใส่ธรรมะแบบสนุกสนาน รู้เรื่อง เข้าใจได้ อยากฟัง

4.1.4 กลุ่มวัยรุ่นเพศหญิง ระดับอุดมศึกษา

อายุระหว่าง 20-23 ปี จำนวน 8 คน ระดับอุดมศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นวัยรุ่นเพศหญิงที่มีอายุอยู่ในช่วง 20-23 ปี กำลังศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย เป็นวัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะเติบโตเต็มที่ สนใจอ่านหนังสือประเภทแพชั่น นิตยสารเพื่อผู้หญิง สนใจจะอ่านหนังสือหลายประเภท ส่วนใหญ่ชอบการดูภาพยนตร์ การเล่นเกมออนไลน์ ฟังเพลงแนวสมัยใหม่ และชมรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเกมโชว์ ชอบฟังเพลงจากเครื่องมือสื่อสารทันสมัยชนิดต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ เอ็มพี 3

2 พฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่จะสนใจการเสฟสิ่งบันเทิงจากเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เอ็มพี 3 แต่ทั้งนี้การชมรายการโทรทัศน์ก็ยังคงเป็นหลักและเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน การชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มวัยรุ่นเพศหญิงกลุ่มนี้พบว่ามักจะชื่นชอบการชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเพลง เกมโชว์ วาไรตี้ ทอล์คโชว์ รายการบันเทิงต่างๆ ละคร ภาพยนตร์

ช่วงเวลาชมรายการช่วงเวลาหลักของกลุ่มตัวอย่างนี้คือเวลาหลังเลิกเรียนและตอนกลางคืนในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ส่วนวันหยุดวันเสาร์วันอาทิตย์จะได้รับชมในวันอาทิตย์มากกว่าวันเสาร์เนื่องจากวันเสาร์มักจะออกไปทำกิจกรรมนอกที่พักอาศัย

รายการที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบคือ ชมวันอาทิตย์ตอนเช้า รายการ สารระแน รายการ บางจะเกร็ง ซึ่งถ้าเปิดพบรายการก็จะดู แต่ไม่ได้เปิดรอเพื่อจะดู

บุคคลที่อยู่ในรายการ มีส่วนสำคัญทำให้เลือกชม พิธีกรเป็นดาราที่หน้าตาสวยหล่อ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกดูรายการนั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

กลุ่มตัวอย่างนี้กล่าวว่า รายการที่มีสารระก็ชมได้แต่ต้องมีความน่าสนใจ แม้จะไม่ได้เป็นรูปแบบที่แปลกใหม่แต่การนำเสนอก็ต้องชวนติดตาม รายการที่กลุ่มตัวอย่างสนใจดูเป็นพิเศษและมีพฤติกรรมใกล้เคียงกันนั้นคือ คือ รายการเพลง ในเวลากลางคืน

3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการธรรมะ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ธรรมะเป็นเรื่องน่าเบื่อ แต่ไม่ปฏิเสธจะดูรายการธรรมะ เพราะหลักธรรมะนำมาใช้แก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ในบางครั้ง

การรับชมรายการธรรมะของกลุ่มตัวอย่างนี้เคยรับชมบ้างในตอน 06.00 น. กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า สาเหตุหลักสำคัญที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นไม่สนใจรายการประเภทธรรมะ เนื่องจาก เวลา การออกอากาศไม่ได้ตรงกับเวลาที่กลุ่มเป้าหมายรับชมโทรทัศน์

รายการ ธรรมะเดลิเวอรี่ เป็นรายการธรรมะที่กลุ่มตัวอย่างนี้ไม่ค่อยให้ความสนใจรับชม เพราะออกอากาศเฉพาะวันหยุดนักขัตฤกษ์ ไม่สบโอกาสจะดูได้

กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า เมื่อนึกถึงรายการธรรมะ ก็มีทัศนคติว่าต้องมีแต่พระสงฆ์รูปแบบรายการที่ซ้ำซาก จำเจ ทำให้เกิดความคิดว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อ เข้าใจยาก และไม่น่าสนใจ

4 รูปแบบรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่นที่ต้องการ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ พิธีกร ของรายการธรรมะควรเป็นดาราวัยรุ่น มีบุคลิก รูปร่างหน้าตาดี มีความรู้ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจน ยิ่งถ้าเป็นคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจธรรมะ มีพื้นฐานชีวิตเกี่ยวข้องกับเรื่องคุณธรรม ถ้าเป็นไปได้ไม่ยากให้รายการประเภทนี้มีพระเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยเฉพาะเมื่อผลิตให้แก่วัยรุ่น ควรเป็นคนรุ่นเดียวกัน มาสอนแนะนำมากกว่าที่จะเป็นกลุ่มคนวัยอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ถ้านำรายการธรรมะ มาปรับนำเสนอในรูปแบบรายการโทรทัศน์ ทั่วไปเช่น talk show โดยมีผู้ร่วมสนทนาเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างสนใจเพียงเท่านี้กลุ่มตัวอย่างก็ มีแนวโน้มที่จะสนใจรับชมแล้ว และอีกรูปแบบที่เชื่อว่าเหมาะกับการนำเสนอ นั่นคือการผลิตเป็น ละคร เหตุการณ์สมมติ เพราะด้วยพฤติกรรมแต่ละคนก็ชอบดูละครกันอยู่แล้ว เป็นวิธีที่ทำให้ เข้าถึงได้ง่ายที่สุด

ประเด็นต่างๆ ในรายการก็ต้องพูดเรื่องราวที่ใกล้ตัว เช่นเรื่องความรักทั่วไป ความรักที่มีต่อ พ่อแม่ ปัญหาเรื่องรักๆ ใคร่ๆ สอนธรรมะแบบอ่อนๆ ไม่ใช่การสั่งสอนแบบตรงไปตรงมา และกลุ่ม ตัวอย่างยังมีความคิดเห็นว่าธรรมะคือเรื่องการทำคุณงามความดี การใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า ไม่ใช่ เรื่องการพูดถึงธรรมะแบบธรรมะตรงๆ

ชื่อรายการมีผลต่อรายการธรรมะ ถ้าตั้งชื่อว่าธรรมะก็คงไม่มีใครอยากดู เป็นไปได้ชื่อ รายการไม่ควรมีคำว่าธรรมะ และภาพรวมทั้งหมดของรายการควรนำเสนอให้รู้ดีกว่ารายการ ดังกล่าวไม่ได้เป็นรายการธรรมะ แต่อาจจะเป็นรายการ วาไรตี้ ที่สอดแทรกแง่คิดดีๆ มากกว่า ที่จะ บอกว่านี่คือธรรมะตรงๆ

กลุ่มวัยรุ่นหญิงระดับอุดมศึกษาให้ความคิดเห็นด้วยว่ารายการธรรมะไม่จำเป็นเสมอไป ว่าต้องเป็นรายการยามเช้า แต่ถ้าเป็นเวลาอื่นที่อาจมีโอกาสดูคนดูที่ดูแบบไม่ตั้งใจ เปิดมาพบ รายการในเวลาอื่นพอดี ช่วงเวลาในการออกอากาศเผยแพร่รายการไม่ควรจำกัดเพียงเวลาช่วงเช้า

จ่านักหอสมุด

ตารางที่ 4.2

สรุปผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นระดับอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ

หัวข้อ	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศชาย	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศหญิง
<p>1. พฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ชอบชมรายการแข่งขันกีฬา (ฟุตบอล) และรายการบันเทิง ● เวลาที่ดูทีวีจริงจังคือ 24.00 น. ● ชอบเปิดทีวีทิ้งไว้และเล่นอินเทอร์เน็ตดีๆ ขณะเปิดทีวี ● ช่องรายการไม่มีผลต่อการเลือกชมรายการ เปลี่ยนช่องรายการไปตามความสนใจ ● วันหนึ่งๆ จะดูทีวี 1-3 ชั่วโมง ● ชอบการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงหรือคลายเครียดรวมไปกับการดูทีวี เช่น แชทอินเทอร์เน็ตคุยกับเพื่อน เล่นโซเชียล ● ชอบการเปลี่ยนช่องทุกครั้งที่รายการพักคั่นโฆษณา ● มักเลือกดูรายการที่มีสาระความบันเทิงเชิงให้ความรู้ นอกจากรายการตลกขบขัน เร็ยลรีตี้โชว์ รายการทอล์คโชว์ ● พิธีกรหรือนักแสดงมีส่วนสำคัญในการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การชมรายการโทรทัศน์ เป็นหลักและเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ● ชื่นชอบการชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเพลง เกมโชว์ ทีวีไรต์ ทอล์คโชว์ รายการบันเทิงต่างๆ ละคร ภาพยนตร์ ● ช่วงเวลาชมรายการช่วงหลัก คือเวลาหลังเลิกเรียนและตอนกลางคืนในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ส่วนวันหยุดวันเสาร์วันอาทิตย์จะได้รับชมในวันอาทิตย์มากกว่าวันเสาร์เนื่องจากวันเสาร์มักจะออกไปทำกิจกรรมนอกที่พักอาศัย ● บุคคลที่อยู่ในรายการ มีส่วนสำคัญทำให้เลือกชม พิธีกรเป็นดาราที่หน้าตาสวยหล่อ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกดูรายการนั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ● กลุ่มตัวอย่างนี้กล่าวว่า รายการที่มีสาระก็สามารถรับชมได้แต่ต้องมีความน่าสนใจ แม้จะไม่ได้เป็นรูปแบบที่แปลกใหม่แต่การนำเสนอก็ต้องชวนติดตาม รายการที่กลุ่มตัวอย่างสนใจดูเป็นพิเศษ คือ รายการเพลง ในเวลากลางคืน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สรุปผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นระดับอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ

หัวข้อ	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศชาย	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศหญิง
2.ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการ <u>ธรรมะสำหรับวัยรุ่น</u>	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่สนใจดูรายการธรรมะ ● ไม่รู้ว่ารายการมีเวลาใด ● ไม่รู้ว่ารายการธรรมะมีรายการอะไรบ้าง ● ไม่รู้ว่าเนื้อหาของรายการเป็นอย่างไร ● ไม่เคยดู ไม่รู้จักรายการ 'ธรรมะเดลิเวอรี่' หรือรายการแนวธรรมะอื่นๆ ไม่เคยได้ยินว่ามีรายการนี้ ● ถ้ารายการธรรมไม่ดึงดูดใจก็จะไม่ดู แต่ถ้าเป็นละครธรรมะ ก็อาจดู เพราะรู้สึกว่าเป็นละคร ละครย่อมน่าดูว่าการเป็นรายการสอนธรรมะ ● จะสนใจรูปแบบรายการธรรมะในแนวละคร ตลกสนุกสนาน มากกว่ารายการธรรมะล้วนๆ 	<ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าธรรมะเป็นเรื่องน่าเบื่อ แต่ไม่ปฏิเสธจะดูรายการธรรมะ เพราะหลักธรรมะนำมาใช้แก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ในบางครั้ง ● สาเหตุหลักสำคัญที่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นไม่สนใจรายการประเภทธรรมะ เนื่องจาก เวลาการออกอากาศไม่ได้ตรงกับเวลาที่กลุ่มเป้าหมายรับชมโทรทัศน์ ● รายการ ธรรมะเดลิเวอรี่ เป็นรายการธรรมะที่กลุ่มตัวอย่างนี้ไม่ค่อยให้ความสนใจรับชม เพราะออกอากาศเฉพาะวันหยุด นักชัตตฤกษ์ ไม่สบโอกาสจะดูได้ ● กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า เมื่อนึกถึงรายการธรรมะ ก็มีทัศนคติว่าต้องมีแต่พระสงฆ์รูปแบบรายการก็ซ้ำซาก จำเจ ทำให้เกิดความคิดว่า เป็นเรื่องน่าเบื่อ เข้าใจยาก และไม่น่าสนใจ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สรุปผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นระดับอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ

หัวข้อ	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศชาย	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศหญิง
3. รูปแบบรายการ ธรรมะที่วัยรุ่นต้องการ	<ul style="list-style-type: none"> ● รายการธรรมะไม่จำเป็นต้องมีพระ เพราะพระกับธรรมะเป็นของคู่กันที่ทุกคนรับรู้และเข้าใจ อยากให้มีบุคคลที่ไม่ใช่พระแต่สนใจและรู้เรื่องธรรมะ รู้แล้วพูดได้ สอนได้ ยิ่งเป็นคนที่วัยรุ่น รู้จัก ชื่นชอบ ก็ยิ่งทำให้รายการดูน่าสนใจ อยากดูมากขึ้น ● อยากให้เป็นรูปแบบของละครแนว Situation Comedy ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาธรรมะอย่างง่ายๆ จากคำพูด จากเหตุการณ์ใกล้ตัว มีตลกขำขันในรายการเน้นตลก เน้นขำ แต่มีเรื่องธรรมะง่ายๆ ● ไม่อยากให้รายการมีการพักโฆษณาครั้งรายการ ● เนื้อหาและวิธีการนำเสนอละครธรรมะที่น่าจะเป็นคือการนำเสนอเรื่องราวปัญหาส่วนรวมของวัยรุ่น สอนให้รู้จักคิดต่อ ยอด ไม่ใช่ติดยึดอยู่กับกรอบความคิดหรือค่านิยมแบบเดิม ● ต้องมองธรรมะอีกมุมหนึ่งที่ไม่เคยมอง 	<ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พิธีกร ของรายการธรรมะควรเป็นดาราวัยรุ่น มีบุคลิก รูปร่างหน้าตาดี มีความรู้ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจน ยิ่งถ้าเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีสนใจธรรมะ มีพื้นฐานชีวิตเกี่ยวข้องกับเรื่องคุณธรรม ● ไม่อยากให้รายการประเภทนี้มีพระเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยเฉพาะเมื่อผลิตให้แก่วัยรุ่น ควรเป็นคนรุ่นเดียวกัน มาสอนแนะนำมากกว่าที่จะเป็นกลุ่มคนวัยอื่นๆ ● กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ถ้านำรายการธรรมะ มาปรับนำเสนอในรูปแบบรายการโทรทัศน์ทั่วไป เช่น talk show โดยมีผู้ร่วมสนทนาเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ ● รูปแบบที่เชื่อว่าเหมาะกับการนำเสนอ นั่นคือการผลิตเป็นละคร เหตุการณ์สมมติ เพราะด้วยพฤติกรรมแต่ละคนก็ชอบดูละครกันอยู่แล้ว เป็นวิธีที่ทำให้เข้าถึงได้ง่ายที่สุด ● ประเด็นต่างๆ ในรายการก็ต้องพูดเรื่องราวที่ใกล้ตัว เช่น เรื่องความรักทั่วไป ความรักที่มีต่อพ่อแม่ ปัญหาเรื่องรักๆ ใครๆ สอนธรรมะแบบอ้อมๆ ไม่ใช่การสั่งสอนแบบตรงไปตรงมา

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สรุปผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นระดับอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ

หัวข้อ	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศชาย	วัยรุ่นระดับอุดมศึกษาเพศหญิง
<p>3.รูปแบบรายการ <u>ธรรมะที่วัยรุ่นต้องการ</u> (ต่อ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องอาศัยกลวิธีในการเล่าเรื่อง ธรรมะรูปแบบใหม่ๆ เล่าผ่านสื่อใหม่ๆ พระต้องอยู่ในบริบทใหม่ๆ ไม่ใช่ที่วัดที่เดียว พระรูปจริงอาจจะกลายเป็นพระการ์ตูน แอนิเมชัน หรือเป็นพระจริงก็ได้แต่จับต้องได้คือเข้าถึงได้ เป็นพระรุ่นใหม่หัวใจใส่ ธรรมะแบบสนุกสนาน รู้เรื่อง เข้าใจได้ อยากฟัง เป็นพระมีความคิดอ่านสมัยใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มตัวอย่างยังมีความคิดเห็นว่าธรรมะคือเรื่องการทำคุณงามความดี การใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า ไม่ใช่เรื่องการพูดถึงธรรมะแบบธรรมะตรงๆ ● ชื่อรายการมีผลต่อรายการธรรมะ ถ้าตั้งชื่อว่าธรรมะก็คงไม่มีใครอยากดู เป็นไปได้ชื่อรายการไม่ควรมีคำว่าธรรมะ และภาพรวมทั้งหมดของรายการควรนำเสนอให้รู้สึกว่าการรายการดังกล่าวไม่ได้เป็นรายการธรรมะ ● กลุ่มวัยรุ่นหญิงระดับอุดมศึกษาให้ความคิดเห็นด้วยว่าการรายการธรรมะไม่จำเป็นเสมอไปว่าต้องเป็นรายการยามเช้า

4.2 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่นในรูปแบบเจาะลึก

4.2.1. สัมภาษณ์คุณทรงยศ นพวรรณสกุล ตำแหน่ง Exclutive Pruducer บริษัท จีเอ็มเอ็ม ทวี จำกัด

1) ข้อมูลพื้นฐาน

บริษัท จีเอ็มเอ็ม ทวี ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 เป็นบริษัทหนึ่งในเครือของบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) โดยมีจุดมุ่งหมายในการผลิตรายการสื่อโทรทัศน์ที่สร้างสรรค์แก่เยาวชนและคนในชาติ โดยเน้นการนำเสนอที่มีสาระและความบันเทิงเพลิดเพลิน สนุกสนานควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนา การเรียนรู้ของคนในสังคมร่วมกัน ในอันที่จะยังประโยชน์ให้เกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญาของกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศชาติ

ทรงยศ นพวรรณสกุล เคยมีประสบการณ์เป็นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์แนวทอล์คโชว์ ที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จแล้วรายการ เช่น สมาคมชมดาว วันวานยังหวานอยู่ แอนนัทไม่จำกัด โหด หวิด สยอง สีซ่าทำตะลุย หน้าภินิหาร วิไอพี ปัจจุบันเป็นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์แนววัยรุ่นทั้งที่มีรูปแบบสาระแตกต่างกัน ได้แก่ ธรรมะเดลิเวอรี่ รายการ รดโรงเรียน และ รายการ สอนสัตว์มหาสนุก

2) รูปแบบรายการที่ผลิต

รายการโทรทัศน์ “ธรรมะเดลิเวอรี่” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 เป็นประจำทุกวันนักซ์ตฤกษ์ เวลา 14.00 น. กลุ่มเป้าหมายหลักของผู้ชมรายการธรรมะเดลิเวอรี่คือคนรุ่นใหม่ ไม่จำกัด เพศ อายุ เชื้อมันว่าธรรมะเข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกเพศทุกวัยโดยไม่จำกัด ช่วงอายุใดอายุหนึ่งเท่านั้น

“ความแตกต่างของ รายการธรรมะเดลิเวอรี่ คือ ด้วยตัวเนื้อหาที่นำเสนอมีความแปลกใหม่ ทันสมัย ทันกระแส เรื่องราวปัญหาทางสังคมต่างๆ นานา จึงสามารถตรงใจผู้ชมคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มคนเป้าหมายหลักของรายการเพราะจากจุดที่ทีมงานผู้ผลิตรายการได้มีความคิดเห็นว่าจะผลิตรายการธรรมะแนวสร้างสรรค์เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จัก สัมผัส และเข้าถึงธรรมะได้โดยง่าย แต่เราก็ไม่ได้คาดหวังให้คนรุ่นใหม่เหล่านั้นต้องเข้าถึงธรรมะอย่างถ่องแท้ลึกซึ้ง เพียงแต่ธรรมะเดลิเวอรี่จะเป็นรูปแบบรายการที่ธรรมะส่งตรงถึงใจคุณ เหมือนตัวจุดระเบิด ตัวเบ๊องตัน ตัว

ระดับประถมของธรรมะที่ ย่อยง่าย กลืนกินก็ง่าย สนุกด้วย มีสาระด้วย คนที่ว่าไม่ชอบธรรมะก็อาจจะชอบธรรมะและสนุกกับธรรมะได้ง่าย”

(ทรงยศ นพวรรณสกุล ,สัมภาษณ์. 20 มกราคม 2552)

แม้ทรงยศจะกล่าวว่าการมุ่งเป้าหมายหลักของผู้ชมรายการธรรมะเดลิเวอรี่ที่ทางผู้ผลิตรายการวางไว้แต่ที่แรกจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 13-19 ปี แต่ด้วยรูปแบบการนำเสนอ ความแปลกใหม่ และพระนักเทศน์ประจำรายการที่เป็น “ตัวชูโรงหลัก” คือพระมหาสมปองนั้นก็ทำให้รายการธรรมะเดลิเวอรี่ได้รับความนิยมเกินความคาดหมายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ทั้งกลุ่มวัยรุ่นที่ครอบคลุมถึงวัยรุ่นในระดับมหาวิทยาลัย สิ่งนี้แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่น่าสนใจของคนในสังคมว่าธรรมะเป็นเรื่องกว้างที่คนทั่วไปทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าใจและนำมาปฏิบัติให้เห็นผลได้ ไม่ว่าจะเป็น เด็กเยาวชน วัยรุ่นระดับชั้นมัธยมต้น ระดับชั้นมัธยมปลาย หรือวัยรุ่นตอนปลายในมหาวิทยาลัยไปจนถึงวัยคนทำงานหนุ่มสาวและคนสูงวัย ธรรมะเดลิเวอรี่เสมือนเป็นช่องทางทางหนึ่งที่จะช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสอนที่ดีงามของพระพุทธเจ้าในรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพสังคมสมัยใหม่ในปัจจุบัน

ปัจจุบันซึ่งตลอดระยะเวลาของการผลิตรายการมานี้ก็มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปตามกระแสสังคม ตามความเหมาะสมของเนื้อหา แม้กระทั่งพิธีกรที่ทำการ เปลี่ยนไปทุกเทปทั้งดาราดาราหญิง แต่ก็เลือกบุคคลลักษณะที่เป็นดารารุ่นใหม่ รุ่นหนุ่มรุ่นสาวที่วัยรุ่นก็ชอบ

ทรงยศกล่าวว่า ผู้ผลิตรายการประเภทธรรมะนี้ ก็มีความจำเป็นที่ต้องอ่าน ศึกษาธรรมะด้วยเช่นกัน เพื่อความถูกต้องของข้อมูล ให้เป็นแนวทางสำหรับเวลาจะเขียนบทสคริปต์สำหรับพิธีกรพูดนำเข้าสู่รายการ หรือเวลาจะใส่คำพูดอะไรไป จะได้ไม่ผิดเพราะมีภาษาพระด้วย ธรรมะเช่น อริยสัจ 4 คืออะไร ฆราวาสธรรมคืออะไร เป็นต้น

3) กลยุทธ์และรูปแบบที่เหมาะสมในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น

รายการโทรทัศน์ที่บริษัทจีเอ็มเอ็มผลิตส่วนใหญ่ก็นั้นก็มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัยรุ่นนอกเหนือจากรายการธรรมะเดลิเวอรี่ดังกล่าว ในแง่นี้ก็มีกลยุทธ์ในการผลิตรายการเพื่อวัยรุ่นอย่างไร ทรงยศเชื่อว่าการจะตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นได้นั้นต้องตามสมัย ทันสมัยไปกับวัยรุ่น รู้ว่าขณะนี้วัยรุ่นชอบอะไร คุยภาษาอะไร ฮิตหนังสือแนวไหน อ่านหนังสืออะไร เทียวที่แบบไหน ซึ่งส่วนใหญ่ก็รับรู้ข้อมูลจากการค้นคว้า ต่างๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ นำข้อมูลเหล่านั้นมาผลิตเนื้อหาในรายการ เช่น การนิยมเล่น hi5 เล่นเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

กลยุทธ์เชิงใจที่จะทำให้วัยรุ่นดูรายการที่ผลิตสำหรับวัยรุ่นนอกจากจะเป็นตัวพิธีกร ดาราที่วัยรุ่นชื่นชอบแล้ว ทรงยศเชื่อว่าก็ยังมีเนื้อหาหรือรูปแบบ บริษัทผลิตรายการโทรทัศน์ สำหรับวัยรุ่นจะมองว่ามีอะไรใกล้ตัววัยรุ่นบ้าง เช่น แฟชั่น เพื่อน ดนตรี ก็จะใช้กลยุทธ์เนื้อหาที่ตรงใจวัยรุ่นนี้ทำคอนเซ็ปรายการ

“วัยรุ่นชอบความเปลี่ยนแปลง วัยรุ่นไม่ชอบอะไรจำเจ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ขอเปิดสิ่งใหม่ อะไรมาเร็ว ไปเร็ว ต้องเปลี่ยนให้ทัน เปลี่ยนฉาก เปลี่ยนชุด พิธีกร เพราะว่าวัยรุ่นชอบความเปลี่ยนแปลง ไม่อย่างนั้นเขาก็จะเปลี่ยนรายการ ผู้ผลิตรายการต้องเป็นผู้เปลี่ยนวิธีการนำเสนอให้ใหม่ตลอดเวลา เพราะว่าวัยรุ่นชอบความเปลี่ยนแปลง รายการต้องเคลื่อนไหวตลอดเวลา ต้องแอ็คทีฟ ขณะเดียวกันวัยรุ่นไม่ชอบการสั่ง แต่วัยรุ่นชอบเลียนแบบ ชอบทำตาม ”

(ทรงยศ นพวรรณสกุล ,สัมภาษณ์. 20 มกราคม 2552)

4) ช่วงเวลาและความยาวของรายการที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น

ทรงยศเชื่อว่าความยาวของรายการวัยรุ่นที่เหมาะสม ไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว เวลารายการจะมากน้อยเท่าไรก็สามารถทำได้ โดยปกติความยาวหนึ่งชั่วโมงหนึ่งก็ได้ แต่ผู้ผลิตรายการไม่ใช่ผู้กำหนด บางที่เป็นทางสถานีเป็นผู้กำหนด

นอกจากนี้วันที่เหมาะสมที่วัยรุ่นจะชมรายการส่วนใหญ่นั้น ทรงยศเชื่อว่าเป็นวันอาทิตย์เพราะวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่นในสังคมเมืองกรุงเทพมหานครที่ต้องมีกิจกรรมพิเศษ เช่น การเรียนพิเศษในวันเสาร์ วันอาทิตย์จึงเป็นวันที่วัยรุ่นพักผ่อน อยู่บ้าน ดูทีวี และสำหรับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดูรายการคือช่วง 11 นาฬิกา

5) อุปสรรคปัญหาในการผลิตรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่น

ทรงยศมองว่าอุปสรรคมีเพียงเรื่องคิวที่ไม่ตรงกันระหว่างทีมงานผู้ผลิตด้วยกันเอง แต่ก็ไม่ใช่ปัญหาเพราะเป็นเรื่องของการทำงานที่จะต้องแก้ไข อุปสรรคเรื่องค่าใช้จ่ายไม่มีเพราะรายการประเภทนี้ไม่ได้ทำเพื่อค้าขาย แต่หากมองว่าหัวใจหลักของรายการอยู่ที่พระมหาสมปองที่สามารถดึงดูใจผู้ชมได้ทุกเพศทุกวัยทว่าในอนาคตอาจไม่ใช่พระมหาสมปอง ทรงยศก็ยืนยันหนักแน่นว่า ธรรมะเดลิเวอรี่ คือพระมหาสมปอง หากในอนาคตพระมหาสมปองไม่ทำแล้ว ทีมผู้ผลิตรายการก็ไม่ทำเช่นกัน

6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่น

“ อนาคตรายการธรรมะอาจไม่จำเป็นต้องมีพระเป็นผู้บรรยายธรรมะ แต่อาจเป็นการที่วัยรุ่นคุยกันเรื่องธรรมะด้วยวัยรุ่นกันเอง เพื่อนวัยรุ่นจะพูดเรื่องธรรมะให้เพื่อนวัยรุ่นฟังกันเองโดยไม่มีพระสงฆ์ ขึ้นอยู่กับพลังความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิตรายการว่าจะทำอย่างไร แต่หัวใจหลักต้องอยู่ที่วัยรุ่นที่จะบอกได้ว่าธรรมะคืออย่างนั้นคืออย่างนี้ อยู่ที่ยึดแกนอะไร นำเสนอธรรมะแบบไหน ถ้ารายการธรรมะไม่มีพระจะเป็นรายการธรรมะหรือไม่ก็ไม่จำเป็นต้องสนใจไป ”

(ทรงยศ นพวรรณสกุล ,สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2552)

4.2.2. สัมภาษณ์คุณสิทธิพล จันโกมล โปรดิวเซอร์รายการโทรทัศน์ ‘ธรรมะติดปีก’

1) ข้อมูลพื้นฐาน

สิทธิพล จันโกมล โดยปัจจุบัน (พ.ศ.2551) สิทธิพลเป็นโปรดิวเซอร์รายการโทรทัศน์ ‘ธรรมะติดปีก’ เพียงรายการเดียว ซึ่งเป็นรายการธรรมะสำหรับคนรุ่นใหม่ สิทธิพลมีผลงานควบคุมการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่นหลายรายการ เช่น ‘กรีดสลบ’ ‘on the move’ ‘ซีทู’ ซึ่งผลงานที่ผ่านมาเป็นรายการที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่นแทบทั้งสิ้น

2) กลยุทธ์และรูปแบบที่เหมาะสมในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น

“ กลยุทธ์ที่จะช่วยทำให้วัยรุ่นอยากดูรายการสำหรับพวกเขาได้คือต้องมีบุคคลที่อยู่ในความสนใจของกลุ่มวัยรุ่น เช่น ดารา สวย หล่อ สิทธิพลเชื่อว่าถ้าจะทำรายการให้วัยรุ่นดู ผู้ผลิต ก็อาจต้องเป็นวัยรุ่น จะเข้าถึงวัยรุ่นได้มากกว่า จะรู้ว่าวัยรุ่นต้องการอะไร รายการมีเนื้อหาทันสมัย ไม่เชย เพียงเท่านี้วัยรุ่นก็ดูแล้ว ”

(สิทธิพล จันโกมล ,สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2552)

กลยุทธ์อีกอย่างที่สิทธิพลกล่าว คือรายการวัยรุ่นควรมีสาระ นอกจากความสนุกสนานซ้ำชั้น เพราะบางทีสิ่งที่นำเสนอขึ้นเป็นสาระอยู่แล้ว แต่นำเสนอโดยแบบที่ให้ความรู้ลึกกว่าเป็นรายการของวัยรุ่น เช่นการแทรกอยู่ในคิวพีธีกรหรือว่าในสคริปต์เนื้อหาเป็นสาระ

หมด ซึ่งมีพิธีกรที่ทำให้ตกลงได้แบบมีสาระแก่นสาร แม้กระทั่งเนื้อหาแฝงเร้นต้องแทรกเพื่อให้สังคมบ้าง เพราะในจุดหนึ่งของรายการทุกรายการมักจะต้องมีการนำเสนอเนื้อหาสาระเพื่อสังคม ห่วงใยสังคม เช่น ช่วยเด็กกำพร้า ข้าราชการเพื่อสังคมต่างๆ กลยุทธ์การใช้ตัวแบบหรือผู้ส่งสารที่เป็นศิลปินมักมีผลต่อการปลูกฝังทัศนคติความคิดให้กับวัยรุ่น ซึ่งสิทธิพลพบว่าวัยรุ่นมักเชื่อในสิ่งที่ศิลปินคนนั้นๆ บอกมากกว่าการเชื่อฟังพ่อแม่

ซึ่งจากที่กล่าวมาก็พ้องกับกลยุทธ์สำคัญของรายการ ‘ธรรมะติดปีก’ ที่ตนผลิตนั่นก็คือการนำ ศิลปินที่เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มวัยรุ่น เป็นกำลังสำคัญในแง่ของการเผยแพร่ศาสนา ทุกครั้งที่มีดารารายการก็จะมีการติดตาม ซึ่งเป็นกลยุทธ์หลักในการที่จะทำให้เกิดโอกาสให้กลุ่มวัยรุ่นเปิดรับสารข้อมูลที่ทางรายการต้องการนำเสนอมากขึ้น

ในความคิดเห็นของสิทธิพลเกี่ยวกับรูปแบบของรายการวัยรุ่นว่าควรเป็นแบบไหน นั้น สิทธิพลกล่าวว่าปัจจุบันรายการวัยรุ่นมักคล้ายคลึงกันหรืออาจมีเนื้อหาซ้ำกัน จึงต้องพยายามนำเสนอความแปลกใหม่ เช่น ทำไต่เต้ลใหม่สม่าเสมอ เพลงประกอบรายการใหม่ เนื้อหาใหม่ พอถึงเวลาที่จะฉีกรูปแบบรายการให้ดูแปลกใหม่ แต่ถ้ารายการนั้นๆ กลับฉีกแนวได้ไม่ถึงแก่น ไม่แรงที่สุดรายการนั้นก็เลิกระดับสูญไป

3) ช่วงเวลาและความยาวของรายการที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น

“ความยาวแต่ละรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่นไม่มีผลต่อพฤติกรรมมารับชมรายการไม่ว่ารายการจะสั้นหรือยาว แต่เกี่ยวกับเนื้อหาในการนำเสนอของรายการนั้นๆ และน่าจะเป็นเรื่องที่ได้ช่วงเวลาของการออกอากาศว่ามีเท่าไร สิทธิพลเชื่อว่าไม่ว่าเวลาของรายการจะมีมากหรือน้อย ถ้าทำรายการออกมาแล้วไม่มีคนดูหรือเป็นรายการน่าเบื่อก็ถือว่ารายการนั้นได้เวลานานมากเกินไป เวลารายการ 25 นาทีถ้าทำให้น่าติดตามหรือเข้าใจ ตลกได้ สนุกสนานเพลิดเพลินได้ ก็จะดูว่ารายการสั้นเกินไป คนดูอาจอยากให้รายการมีความยาวขึ้น ”

(สิทธิพล จันโกมล ,สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2552)

4) อุปสรรคปัญหาในการผลิตรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่น

สิทธิพลมองว่าการผลิตรายการวัยรุ่นหากจะมีความยากก็ยากในแง่ของการถ่ายทำรายการมากกว่าเรื่องเวลาของรายการซึ่งมีจำกัดตามที่รายการได้เวลา ในการถ่ายทำรายการแต่ละครั้งนั้นสิทธิพลกล่าวว่าตนเองแทบไม่มีเวลาวางแผนการผลิตรายการ กว่าที่จะได้สคริปต์จากครีเอทีฟก็ใช้เวลานาน เมื่อได้มาก็ต้องรีบดู รายการทีวีส่วนใหญ่มักจะไม่บล็อกช็อตถ่ายเพราะสิทธิพลเชื่อว่าจะทำให้รายการดูน่าเบื่อ ทุกอย่างเป็นไปอย่างอัตโนมัติโดยธรรมชาติ เช่น การให้พิธีกรเดินพูดบ้าง นั่งบ้าง ไม่ใช่เซ้ทมุมนั่งถ่าย เช่นการถ่ายรายการที่เป็นควินลิปต์ สิทธิพลให้พิธีกรเดินเข้าลิปท์แล้วพูดเลย เพราะต้องการความสนุก ความเป็นธรรมชาติ รายการ 'on the move' ให้ดาราชายคือ ท็อป ณัฐเศรษฐ โดยที่รายการทีวีไม่ได้ถ่ายทีละเทป แต่ถ่ายครั้งหนึ่งๆ 3 เทป ใน central world ซึ่งใหญ่และกว้างขวาง ถ่ายทั้งที่บันไดเลื่อน ลิปต์ คือการทำงานด้วยความสนุก เหมือนเป็นงานทดลองอย่างหนึ่ง

5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่น

สิทธิพลกล่าวว่ารายการ 'ธรรมะติดปีก' ที่ตนผลิตนั้นมีกลุ่มเป้าหมายคือคนรุ่นใหม่ ไม่ได้จำกัดว่าต้องเป็นแค่กลุ่มวัยรุ่น ซึ่งรูปแบบเนื้อหาสิทธิพล เชื่อว่าควรเป็นธรรมะในระดับกลาง ๆ กล่าวคือไม่อ่อนมากและก็ได้หนักเคร่งเครียดมากอยู่ในระดับการนำเสนอเนื้อหาสาระธรรมปานกลางที่ผู้ชมจะรับได้ ทั้งนี้เพราะรูปแบบรายการของตนเองที่ชัดได้ว่าธรรมะจับต้องได้ รายการนี้เป็นวาไรตี้ถึงธรรมะ เพราะคิดตั้งแต่แรกแล้วว่าไม่ใช่รายการธรรมะ ซึ่งในการผลิตรายการธรรมะนั้น มีข้อจำกัดมากด้วยเช่นกัน ผู้ดำเนินรายการไม่ใช่พิธีกรทั่วไป แต่เป็นพระสงฆ์ เช่น ท่าน ว.วชิรเมธี จะบอกให้พระเดินพูดหรือทำทุกอย่างได้เหมือนดาราก็คงไม่สมควร ต้องทำให้รายการดูสวยโดยมีแขกรับเชิญเป็นวัยรุ่น ทำให้รู้สึกที่ธรรมะคุยแบบสนุก ก็สนุกได้แบบมีสาระ

รายการที่สิทธิพลผลิตนั้นเป็นรายการมี ท่าน ว. วชิรเมธี เป็นที่ปรึกษาจิตติมศักดิ์ จึงเหมือนเป็นรายการของท่าน เป็นแกนในหารเผยแผ่ศาสนา หลักธรรม คำสอน ไปในตัวไปสู่กลุ่มวัยรุ่น และแม้ว่ารายการที่ตนผลิตนั้นมี พระเป็นแกนหลัก แต่ในความเห็นของตนก็เชื่อว่ารายการธรรมะไม่จำเป็นต้องมีพระเป็นผู้ดำเนินรายการหรือไม่มีพระอยู่ในรายการก็ได้

4.2.3 สัมภาษณ์คุณสมเจตน์ ยามาเจริญ ตำแหน่งด้านวิชาชีพในปัจจุบัน
โปรดิวซ์เซอร์ และครีเอทีฟ รายการโทรทัศน์ บริษัท ไอซ์ ทีวี จำกัด

1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ปัจจุบันผลิตรายการ รายการ อะคาเดมี่ แฟนเทเชีย ตั้งแต่ ซีซั่นที่ 1 จนถึง ซีซั่นที่
ปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีรายการของช่อง ทูอินไซด์ ทูมิวสิก ทูไลฟ์แดช ทูไลฟ์โคเลแม็ก ซึ่งมี
กลุ่มเป้าหมายรายการส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มวัยรุ่น

2) รูปแบบรายการที่ผลิต

สมเจตน์ ให้สัมภาษณ์ว่าปัจจุบันรูปแบบการทำงานเพื่อผลิตรายการโทรทัศน์ของ
ตนเองมี 2 แบบ แบบแรกคือทำงานเพื่อนำเสนอลูกค้า สมมติว่าเป็นรายการเกี่ยวกับเทคโนโลยี
ชาวบ้าน เป็นการผสมผสานความเหมือนและความต่างเข้าด้วยกัน ทำ proposal รายการ ติดต่อ
สถานีเพื่อเผยแพร่ บางครั้งได้รับความสนใจให้กลับมาพัฒนารายละเอียดต่ออีก คิดเนื้อหาตายตัว
จะตอบโจทย์สิ่งที่ทางช่องให้เพิ่มเติมกลับมาได้อย่างไร อย่างที่สองคือเป็นการจ้างผลิต เช่น ให้ทำ
รายการวัยรุ่นแต่ส่งเสริมความเป็นไทย ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้โจทย์มาไปคิดว่าจะต้อง
เป็นอย่างไร จากนั้นก็เข้าสู่ระบบเดียวกัน

การคิดเนื้อหาในแต่ละเทปคิดอย่างไร คิดสร้างสรรค์ ตรวจสอบข้อมูลอย่างไร
นั้นมีโปรดิวเซอร์และครีเอทีฟจะทำเนื้อหาแบบนี้ ประมาณนี้ ก็จะวางคร่าว ๆ ไว้ เพื่อให้ตอบ
โจทย์กับรายการและตอบโจทย์กับสถานี หรือช่องนั้น ๆ วัยรุ่นส่วนใหญ่จะตามแฟชั่น ไปไหนก็ไป
ทางเดียวกันหมด ต้องอัปเดตเทรนด์ที่วัยรุ่นสนใจ อะไรที่รายการนั้นทำแล้ว รายการนี้ก็ทำแล้ว ก็
หาความแตกต่างได้น้อย การสร้างความต่างที่ลงตัวก็ค่อนข้างยาก เป็นเรื่องที่ต้องหาความพอดีให้
ได้ ทำให้ดูทันสมัย แต่ก็ไม่ดาษดื่น แล้วก็หาดูได้ทั่วไป เพราะวัยรุ่นเป็นคนที่เปื่อง่าย หน่ายเร็ว

3) ช่วงเวลาและความยาวของรายการที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น

“รายการสำหรับวัยรุ่นนั้นไม่ควรเกิน หนึ่งชั่วโมง และในหนึ่งชั่วโมง ควร
จะมีความแตกต่างกันอยู่ในนั้นบ้าง ไม่ยาวเกินไป ไม่น่าเบื่อเกินไป มีอะไรที่ถึง
ความสนใจ เด็กวัยรุ่นให้มากขึ้นด้วย เด็กวัยรุ่นก็ไม่ได้มีสมาธิที่ยาวหรือว่าดีไป
กว่าวัยเด็กเลย มีวิธีมุกที่ยิ่งเปลี่ยนง่ายด้วย ถ้าเป็นเรื่องของระยะเวลา ถ้าเวลา

ไม่ได้ยาวมากนัก ก็เพื่อความไม่สับสนของวัยรุ่น ก็ควรจะเป็นลักษณะเป็นตอนหนึ่งไปเลย เป็นรายการเนื้อหาชัดเจน แต่ถ้ารายการมีความยาวเกินครึ่งชั่วโมงควรมีอะไรมาแทรก แล้วก็อาจจะปรับเปลี่ยนให้ดูเป็นวาไรตี้มากขึ้น แต่แม้ว่าจะมีหลากหลายช่วงก็ควรที่จะมีเอกลักษณ์ของรายการชัดเจน”

(สมเจตน์ ยามาเจริญ ,สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2552)

4) กลยุทธ์และรูปแบบที่เหมาะสมในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น

สมเจตน์ สรุปว่ากลยุทธ์ของรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่นที่ทางรายการต่างๆ ของตนทำคือการนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาสาระโดยอาศัยตัวศิลปินวัยรุ่นใหม่ๆ เช่น รายการ ‘12 V 12 ความดี ทำดีเพื่อพ่อ’ เป็นรายการประเภทที่ทำดีตอบแทนพระคุณแผ่นดินและตอบแทนพระมหากษัตริย์ ซึ่งทางบริษัท True จะทำรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเทิดพระเกียรติพระองค์ท่านในฐานะที่ท่านทรงเป็นในหลวงที่ได้ทรงงานหนักเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและแผ่นดิน สมเจตน์ และทีมงานจึงปรึกษากันว่าน่าจะนำวัยรุ่นจากการประกวด ‘ได้ทำความดีกันคนละอย่างในลักษณะของรายการประเภทที่เรียกว่า “Reality Show” จึงเป็นโอกาสหรือกลยุทธ์ในการนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่นที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นไปในกระแสสังคมขณะนั้น ซึ่งจะมีรายการจำนวนมากที่เสนอความดีเพื่อพ่อ ทำความดีเพื่อแผ่นดิน สมเจตน์ ถือว่านี่คือกลยุทธ์หนึ่งที่แทรกสาระความรู้และการทำดีต่อสังคมให้เกิดกับวัยรุ่นได้โดยผ่านรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มคนทั่วไปต้องได้ดู แต่เมื่อเป็นผู้นำเสนอที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น 12 V นั้น ก็จะมีผลต่อการชักจูงโน้มน้าวจิตใจของกลุ่มวัยรุ่นแฟนคลับที่ชื่นชอบในตัวศิลปินนักร้องทั้ง 12 คน นั้น แน่แน่นอนว่าศิลปินนักร้องจะมีอิทธิพลในการดึงดูดความสนใจของเด็กวัยรุ่นให้รู้จักการทำดีเพื่อส่วนร่วมเพื่อคนใกล้ชิดโดยอาศัยกลยุทธ์นี้

“การที่ศิลปินนักร้องวัยรุ่นหน้าใหม่ๆ นี้คือกลยุทธ์สำคัญในการเป็น Idol หรือแบบอย่าง ให้กับวัยรุ่นทั่วไปและมีผลกับวัยรุ่นเพราะหากวัยรุ่นชอบใครก็มักจะมีพฤติกรรมเลียนแบบคนที่เขาชื่นชอบ ทางรายการจึงคิดว่ากลยุทธ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้สร้างความเสียหายให้กับวัยรุ่น ตรงกันข้ามกลับเป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นรู้จักความดี ทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง จึงให้ศิลปินนักร้องเหล่านั้นเป็นตัวอย่างที่ดีในการนำพาวัยรุ่นไปรู้จักกับสิ่งที่ดีที่มีสาระรวมไปถึงศิลปินดาราวัยรุ่นเกาหลีที่วัยรุ่นไทยเองก็นิยมชมชอบคลั่งไคล้

หากมีรายการที่เซย์คิลปินวัยรุ่นเกาหลีมาชวนให้เข้าวัด ทำบุญ วัยรุ่นไทยก็
จะไปสำคัญที่สุดคือได้มีการเริ่มต้นพูดเนื้อหาสาระความดี ซึ่งผลที่ได้อาจมี
วัยรุ่นสักคนหนึ่งให้เห็นคุณค่าของการทำดีและอยากทำต่อ เช่น “ได้ไปตัก
บาตร ได้ไปเดินจงกรม ได้ทำสิ่งต่างๆ ที่ที่ตนเองไม่เคยทำ”

(สมเจตน์ ยามาเจริญ ,สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2552)

แม้ว่าจะต้องใช้กลยุทธ์หลอกล่อจากสิ่งที่เขาชอบ เช่น ดาราวัยรุ่นฮอตฮิตมาเป็น
คนต้นแบบในการทำความดี วัยรุ่นชอบกิจกรรมอะไรก็เอาเรื่องที่ดีเข้าไปผูกในรายการในเนื้อหา
สาระด้วยก็จะทำให้เขามีกำลังใจหรือมีแรงบันดาลใจ มีแรงจูงใจในการทำความดีทำสิ่งที่ดีมากขึ้น

นอกจากกลยุทธ์ในการนำเสนอรายการด้วยศิลปิน idol แล้ว สมเจตน์ ยอมรับว่า
รูปแบบรายการมีผลด้วยเช่นกันที่จะทำให้วัยรุ่นติดตามดูรายการ เช่น รายการ Academy
Fantasia ซึ่งเป็นรูปแบบรายการที่เฝ้าติดตามดูพฤติกรรมการใช้ชีวิตจริงของศิลปินนักร้องที่มา
ประกวด เมื่อคนดูแล้วคิดว่านี่เป็นชีวิตจริงของวัยรุ่นเหล่านี้ หากเขาไปทำความดี คนดูก็จะ ‘อิน’
กับความเป็นตัวจริงของเขา เกิดความเชื่อถือเชื่อมั่นทั้งต่อตัวศิลปินนักร้องและสิ่งที่เขาทำ อยากทำ
อย่างนั้นด้วย เป็นผลสืบเนื่องกัน

“ในการผลิตก็ต้องคำนึงถึงการผลิตให้รายการออกมามีคุณภาพ
มากที่สุดด้วย ในการใช้งบประมาณที่ประหยัดแล้วคุ้มค่า ส่วนไหนที่
สามารถถ่ายทำไปพร้อม ๆ กันได้ หรือผูกติดพร้อม ๆ กันได้ ผู้ผลิตต้องมีการ
วางแผนและรู้จักบริหารจัดการ เพื่อให้เสียค่าใช้จ่ายที่เดียวให้คนทำงาน
เหน็ดเหนื่อยที่สุดรวมถึงคนเกี่ยวข้อง ภายนอก เพราะนั่นหมายถึงการทำให้
คนคุ้มค่ากับการทำงาน แล้วก็คุ้มค่ากับเงินที่ได้รับ”

(สมเจตน์ ยามาเจริญ ,สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2552)

5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่น

สมเจตน์ มีความคิดคิดว่า การที่จะผลิตรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่นควรเลือก
ธรรมะที่เข้าใจง่ายมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ พร้อมมีเคล็ดลับหรือมีกฎที่เชี่ยวชาญ
ทางด้านแก้ปัญหาชีวิต วัยรุ่นไปบอกอะไรตรงไม่ได้เพราะจะทำให้รู้สึกเหมือนถูกสั่งสอน ต้องให้
รู้สึก อะไรที่เทียบเคียงชีวิตตัวเองแล้วลองฟังสักนิดหนึ่งก็ได้ แต่เชื่อหรือไม่เชื่อ ไม่รู้ ถูกยับยั้ง ๆ

น่าจะไปสะกิดความรู้สึกของเขาได้ ส่วนตัวคิดว่ารายการธรรมะจะมีพระหรือไม่ก็ได้ขึ้นกับผู้ผลิต เลือกรูปนำเสนอ เพราะถ้าต่อให้มีพระสงฆ์ผลิตเปลี่ยนเวียนมาพูดเรื่องธรรมะในแนวไม่ได้สั่งสอน หรือฟังยาก ก็สามารถทำให้ผู้ชมติดตามได้เช่นกัน แต่เกิดในอนาคตมีรายการธรรมะ ที่ไม่มีพระใน รายการ แต่ยังสามารถ มีเนื้อหาในทางธรรมได้ ก็ถือว่าน่าสนใจมาก ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้กล่าวทิ้งท้าย ว่า บางครั้งทีปลูกฝังหรือแนะนำให้เกิดความคิดก็ถือว่าเป็นทางบุญหรือเป็นเนื้อหาในเชิงธรรมะแล้วใน ระดับหนึ่ง

4.3 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ทีวีไทยในแบบเจาะลึก

4.3.1 สัมภาษณ์คุณเถิง สมทรัพย์ ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน รองผู้อำนวยการ สถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย

1) แนวคิดด้านรูปแบบรายการที่ผลิตเพื่อทีวีสาธารณะ

“รายการของ ทีวีสาธารณะ เป็นรายการที่เรียกได้ว่า “ น้ำดี” หรือเป็นรายการคุณภาพ สร้างสรรค์เนื้อหาความบันเทิงในเชิงบวกเพื่อ ยกกระดับความคิดอ่านของผู้คนทั่วไปในสังคม ความคิดที่มองโลกในแง่ดี และมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงสังคมในทางบวก อาจฉีกรูปแบบฉีกเนื้อหา ไปจากรูปแบบเดิมๆ ในสังคมไทยปัจจุบัน”

(เถิง สมทรัพย์ ,สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2552)

ความบันเทิงในรายการของสถานีเป็นความบันเทิงที่มีสาระ เช่น รายการดนตรี ที่มีคือ ดนตรีกีตาร์ไทยโชว์ แม้จะเป็นรูปแบบของรายการบันเทิงแต่เป็นความบันเทิงที่ส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย ทว่าทำให้ทันสมัยขึ้น ในทางเดียวกันถ้าเป็นความบันเทิงประเภทละคร ก็จะเป็นละครเชิงสร้างสรรค์ เป็นเรื่องที่ดีแล้วชื่นใจ ดูแล้วให้ความคิด ให้แรงบันดาลใจ

ตั้งแต่เดือนเมษายน 2552 ที่สถานีได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายการบริหาร บางประการ โดยเฉพาะเรื่องกลุ่มเป้าหมายของรายการต่างๆ ของทีวีสาธารณะนั้นจะเพิ่มเติมใน ส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น อย่างรายการปัจจุบันมีซีรี่ส์ญี่ปุ่น และจะมีรายการต่าง ๆ ตามมา เช่น ‘ ฟิวส์ ’ ของไบโอสโคป เป็นเรื่องสอนให้วัยรุ่นเรียนรู้การทำภาพยนตร์ เข้าค่ายทำ

ภาพยนตร์ 'ควิกไซน' สอนให้เด็กทำแอนิเมชั่น สอนให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องการเมือง รายการ 'มดคันไฟ' มีเนื้อหาทั้งที่มีความบันเทิงและมีสาระเพราะเป็นเรื่องของวัยรุ่นที่ออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท และมีกีฬาเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังมีละคร ภาพยนตร์สั้น รายการดังกล่าวเถกิงกล่าวว่าเป็นรายการที่เจาะกลุ่มวัยรุ่นคนรุ่นใหม่ทั้งสิ้น และยังมีในส่วนของภาพยนตร์หลังข่าวจะมีโครงการนำผู้กำกับที่มีชื่อเสียงมาร่วมงานและเชื่อว่า เมื่อละครดังกล่าวนี้ผลิตเผยแพร่และถ่ายทำในแนว Tele movies เถกิงเชื่อมั่นว่าคนรุ่นใหม่ วัยรุ่นจะติดตามดู

2) กลยุทธ์ในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น

จากการที่ทีวีไทย ทีวีสาธารณะเป็นสถานีโทรทัศน์ที่รายการในสถานีมีสาระ จึงอาจทำให้กลุ่มวัยรุ่นมักไม่สนใจมากเมื่อเทียบกับรายการที่มีเนื้อหาด้านความบันเทิง แม้จะมีทั้งความบันเทิงและมีสาระควบคู่กัน จึงทำให้จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์หรือกลวิธีในการนำเสนอ เถกิงให้เหตุผลว่า ต้องใช้กลยุทธ์เพราะกลุ่มคนดูโทรทัศน์สาธารณะส่วนใหญ่เป็นคนมีความรู้มีการศึกษาเป็นชนชั้นปัญญาชนที่ชื่นชอบการดูรายการสารคดี เป็นกลุ่มผู้ใหญ่มากกว่ากลุ่มวัยรุ่น

“ การนำเอา บุคคลที่มีชื่อเสียงอยู่ในกระแสนิยมของวัยรุ่นหรือบุคคลที่วัยรุ่นเลือกเป็นต้นแบบเป็นไอดอล ผู้ที่วัยรุ่นคลั่งไคล้ มาร่วมอยู่ในรายการ ก็จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะผลักดันให้วัยรุ่นหันมารับชมรายการนั้นๆได้มากขึ้น ”

(เถกิง สมทรัพย์ ,สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2552)

3) ช่วงเวลาและความยาวของรายการที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น

ในทัศนะของเถกิงเขาคิดว่ารายการวัยรุ่นจะกระจายช่วงเวลาในการออกอากาศพยายามที่จะให้อยู่ในช่วงที่มีคนดูมาก ๆ แต่ก็ไม่จำเป็นต้องเสมอไปว่าไม่จำเป็นต้องเสมอไปว่าถ้าเป็นรายการวัยรุ่นแล้วต้องอยู่เฉพาะช่วง Prime Time แต่สามารถมีได้ในหลายช่วงเวลาที่เหมาะสมกับทั้งเวลาและรูปแบบเนื้อหาของรายการ อย่างในกรณีของรายการ ที่มีเนื้อด้านธรรมะ ก็อาจจะไม่เหมาะถ้าออกอากาศ ในช่วง กลางคืน แต่ถ้าอยู่ในช่วงเช้าวันหยุดน่าจะเป็นเวลาที่ สมองเปิดรับสิ่งดีๆใหม่ๆในการดำเนินชีวิตมากกว่า แต่ก็ไม่ควรเข้าเกินไป เพราะเนื่องจากว่า วัยรุ่นก็มักจะมีพฤติกรรมตื่นไม่เช้ามากนัก ก็อาจจะทำให้พลาดการรับชมได้

4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่น

เถกิง เองก็ยอมรับว่ารายการธรรมะวัยรุ่นที่ทางสถานีมีแนวความคิดว่าจะผลิตในอนาคตอันใกล้นี้อาจเป็นเรื่องยากที่จะทำให้เข้าถึงคนดูที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น มีความพยายามที่จะเจาะเข้าไปในชีวิตวัยรุ่น ใช้ธรรมะเข้าไป ซึ่งมีพระที่กลุ่มวัยรุ่นรู้จักและยอมรับ ซึ่งปัจจุบันก็มีนักเทศน์รุ่นใหม่หลายท่าน ที่สามารถ พูดเรื่องธรรมะให้เป็นเรื่องง่ายๆ สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ วาทศิลป์ในการเข้าถึงใจเด็กรุ่นใหม่ได้เช่น ท่านอาจารย์ ว. วัชรเมธี หลวงพ่อพยอม และพระอาจารย์อีกหลายท่าน ที่เป็นพระนักเทศน์สไตล์รุ่นใหม่ เป็นต้น

เถกิงยังมีทัศนะว่ารายการธรรมะสามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบได้ในอนาคตโดยไม่จำเป็นว่าจะต้องมีพระนักเทศน์มาพูดบรรยายให้ข้อคิดเตือนสติเรื่องธรรมะอย่างน่าสนใจ รายการธรรมะไม่จำเป็นต้องมีพระถ้าสอนให้คนทำความดี ไม่ว่าจะป็นรายการอะไรก็คือธรรมะ เช่นละครเรื่อง 'ผีเสื้อกับดอกไม้' ก็สอดแทรกเนื้อหาที่พูดถึงเรื่องธรรมะด้วยเช่นกัน พูดเรื่องความดี เข้าไปได้โดยที่ไม่ต้องมีพระมาเป็นผู้สอน ซึ่งเถกิงเรียกว่าแบบเรียนนอกห้องเรียนที่สอนให้คนทำความดี รายการธรรมะในทัศนะของเถกิงจึงไม่จำเป็นต้องเป็นรายการที่มีพระ ไม่จำเป็นต้องบอกว่าศีลข้อนั้นข้อนี้เป็นอย่างไร ไม่จำเป็นต้องเป็นรายการที่พูดภาษาบาลี แต่เป็นสิ่งที่คนรู้ว่าต้องทำอย่างไร เพราะฉะนั้นรายการธรรมะที่มีรูปแบบสำหรับวัยรุ่นอย่างแท้จริงจึงไม่มีขึ้นอยู่กับวิธีการนำเสนอของผู้ผลิตนั้นๆ ซึ่งทางผู้ผลิตรายการจำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ที่มีความซับซ้อนในการนำเสนอเพื่อชักจูงใจวัยรุ่นให้ดูรายการธรรมะได้อย่างเพลิดเพลิน คุณเถกิง ได้ยกตัวอย่าง รายการ '100 ไอคอล' เป็นการนำเสนอประวัติบุคคล 100 คนที่มีแรงบันดาลใจ สำหรับเด็ก ซึ่งสิ่งที่เขาประพฤติปฏิบัติอยู่ก็คือธรรมะ เพียงแต่เขาไม่ได้ท่องออกมาเป็น ศีล นี่คือรายการธรรมะสำหรับวัยรุ่นในทัศนะของเถกิง เพราะคนส่วนใหญ่ในสังคมไทยมีความมุ่งมั่น อยากทำดี สร้างสรรค์สังคม ธรรมะที่ดีจึงไม่จำเป็นต้องแสดงออกหรือพูดถึงศีลห้า แต่คือการนำเสนอในลักษณะแฝงเร้นหรือสอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม เข้าไปไม่ใช่เสนอเรื่องธรรมะแบบตรงไปตรงมา

5) นโยบายในการเปิดรับเสนอรายการเพื่อพิจารณา

ปัจจุบันทีวีไทยเปิดรับรายการใหม่ ๆ อยู่ตลอดทั้งปี เพราะด้วยนโยบายของ สถานีที่เป็นทีวีสาธารณะ จึงเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้ที่สนใจและมีความพร้อมในการผลิต นำเสนอรูปแบบรายการ โดยโครงสร้างของการนำเสนอรายการก็เป็นไปตามที่นิยมใช้กันทั่วไป ซึ่งรูปแบบที่มีโอกาส สูงที่จะสามารถผ่านการพิจารณา นั่นก็คือ รายการที่มีต้องมีเนื้อหา สาระ คุณภาพ และ

ให้ประโยชน์แก่สังคม แต่ก็สามารถนำเสนอได้อย่าง เพลิดเพลิน สนุกสนาน มีความบันเทิงควบคู่ไปด้วยกัน

“ระบบของทางสถานีทีวีไทยเกี่ยวกับการผลิตรายการ จะเป็นจ้างผลิต ผลิต และ ซื้อลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่การจ้างผลิตมักเป็นองค์กรต่างๆ ภายนอกเข้ามาเสนอ หรือบางทีทางสถานีมีนโยบายต้องได้รูปแบบรายการแบบใด ก็จะต้องเลือกองค์กรภายนอก ให้มาเสนอ ซึ่งงบประมาณที่จะใช้ในการผลิตก็ขึ้นอยู่กับแต่ละรายการ ซึ่งอาจจะให้องค์กรนั้นๆ เสนอ งบประมาณในการผลิตเข้ามาและทางสถานีก็จะนำมาพิจารณาต่อไป งบประมาณในการผลิตที่ให้แต่ละรายการก็จะไม่เท่ากันเริ่มตั้งแต่หลักหมื่นจนถึงหลักแสน

(เถกิง สมทรัพย์ ,สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2552)

4.4 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรมในแบบเจาะลึก

4.4.1 สัมภาษณ์ พระมหาภูมิจัย วชิรเมธี ปัจจุบันพระมหาภูมิจัยจำพรรษาอยู่ที่วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร

1) ข้อมูลทั่วไป

นามปากกาที่เป็นที่รู้จักของพระอาจารย์คือ ว. วชิรเมธี เป็นพระนักวิชาการ นักคิด นักเขียนพระพุทธรักษารุ่นใหม่ เป็นนักปฏิบัติธรรม และนักบรรยายธรรมที่ผลิตผลงานออกมาในรูปแบบสื่อโทรทัศน์ และหนังสือออกมามากมายอย่างสม่ำเสมอในยุคปัจจุบัน ผลงานที่เป็นที่รู้จักกันดีคือ การประพันธ์บทละครโทรทัศน์และหนังสือเรื่อง "ธรรมะติดปีก" และเพลงประกอบละครธรรมะมากมาย จนได้รับพระราชทานรางวัลเสมาธรรมจักร จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ในงานสัปดาห์พระพุทธศาสนาวิชาบูชาประจำปี 2550

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมะกับวัยรุ่น

“ทราบได้ก็ตามก็ตามที่วัยรุ่นมีกิเลส ธรรมะมีความสำคัญมาก แต่ไม่ใช่เรื่องแปลกที่วัยรุ่นจะให้ความสนใจน้อย เพราะถ้าคิดในแง่ชีวิตวัยรุ่นเป็นวัยที่สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตน้อยมาก ไม่ได้วางแผนหรือจัด

ระเบียบมากนัก มุมมองชีวิตของวัยรุ่นสดใสสวยงาม สำคัญแต่ในปัจจุบันที่
สนใจน้อย ในแง่ชีววิทยา เค้านสนใจชีวิตน้อย”

(พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี, สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2552)

ในแง่ในการดำเนินชีวิต โลกยังคงสดใส อีกทั้งโลกภายนอกเองก็มีการพัฒนาก้าวไปไกล
ทำให้คู่แข่งของธรรมะก็มากขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็น โรงภาพยนตร์ สปอร์ตคลับ คาราโอเกะ เป็นคู่แข่ง
ของการนำธรรมะโดยตรง เมื่อคิดที่จะนำธรรมะเข้าไปปลูกฝังในการดำเนินชีวิต ก็มักจะมีตัวแปรที่
เป็น สภาพแวดล้อมในเชิงกิเลส อยู่เสมอ

“ในปัจจุบันการบูรณาการด้านการสั่งสอนธรรมะ ยังมีน้อย ถ้าใน
อนาคตได้มีการนำศาสตร์ต่างๆมาผสมผสานกันเช่น นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์
เชื่อว่่าก็จะทำให้เรื่องของการปลูกฝังธรรมะเป็นไปได้ง่ายและเข้าสู่กลุ่มวัยรุ่นได้
มากขึ้น ”

(พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี, สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2552)

3) ธรรมะที่เหมาะสมแก่วัยรุ่น

ธรรมะขั้นต้น หรือ ขั้นพื้นฐาน ซึ่ง นิยามของคำว่าขั้นพื้นฐานในที่นี้ พระอาจารย์
ท่านกล่าวว่าคือเรื่องที่ใกล้ตัวและง่ายที่สุด เช่น วิธีดำเนินชีวิตทั่วไปในชีวิตประจำวัน สิ่งที่คุ้นเคย
เสมอๆ เพราะด้วยวัยของวัยรุ่นเองไม่สามารถจะให้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง

4) วิธีการปลูกฝังธรรมะที่เหมาะสมแก่วัยรุ่น

หลักของการปลูกฝังธรรมะให้แก่วัยรุ่น ท่านพระอาจารย์ ได้ให้ คำจำกัดความสั้น
สามคำดังนี้ เข้าใกล้ เข้าใจ และเข้าถึง โดยคำว่า เข้าใกล้ นั้น ท่านพระอาจารย์กล่าวว่า ความ
เข้าใกล้ก็คือ การ สอน หรือนำเรื่องราวที่ วัยรุ่นประสบพบเจอในชีวิตประจำวัน หรือเป็นเรื่องที่
วัยรุ่นสนใจ เปรียบไปก็คือการเข้าอยู่ในชีวิตของเค้า รับรู้ว่่าวัยรุ่นต้องการอะไร ชอบอะไร ปัจจุบัน
ทำสิ่งใดอยู่ เมื่อเราสามารถเข้าใกล้ ความรู้สึกนึกคิดได้ ก็จะทำให้ง่ายต่อการที่จะปลูกฝังหรือ
แนะนำ

คำที่สอง เข้าใจ ความเข้าใจในที่นี้ก็คือการสื่อสาร ที่ทำให้วัยรุ่นเข้าใจ ตั้งแต่ภาษา
เมื่อเอ่ยถึงธรรมะ ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษา บาลี สันสกฤต หรือภาษาใน พระไตรปิฎก แต่เรา

สนทนากับวัยรุ่นก็ควรต้องใช้ภาษาที่วัยรุ่นเข้าใจภาษาเดียวกัน พยายามลดภาพที่วัยรุ่นคุ้นเคยกับคำว่าธรรมะ เช่น ไม่จำเป็นต้องวัด ไม่จำเป็นต้องรอเวลา จะเป็นที่ไหนเมื่อไหร่ก็ได้

สุดท้าย เข้าถึง เมื่อวัยรุ่นสามารถเข้าใจ เข้าใจ ได้เราก็ต้องทำให้วัยรุ่นเข้าถึงนั่นก็คือสามารถชี้แนะให้ คิด ทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องจริง สามารถนำไปปฏิบัติตามหรือทำได้จริง เมื่อพิจารณาแล้วเรื่องราวที่ปลูกฝังไปคิดเทียบเคียงกับชีวิตของตนได้

ท่านพระอาจารย์ยังแนะนำ สำหรับผู้ผลิตหรือผู้ชี้แนะสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงเสมอนั่นคือ ความถูกต้อง และแม่นยำของเนื้อหา อาจจะนำเสนออย่างสนุกสนาน จนสุดโต่ง แต่ก็ต้องสนใจเนื้อหาสาระที่ถูกต้องด้วย

“การสอนวัยรุ่นให้เปรียบเทียบเหมือนเราคือ หมอ เมื่อต้องดูแลรักษาคนไข้ ก็ต้องรู้ให้แน่ชัดก่อนว่าเค้า เป็นอะไร ต้องจัดยาอย่างไร และก็จะสามารถรักษาได้ผลสัมฤทธิ์ ในที่สุด”

(พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี, สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2552)

จากการสัมภาษณ์ทั้งในส่วนของการทำ Focus group และ การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเจาะลึก (Depth Interview) ผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวไปทำการวิเคราะห์และอภิปรายผลในบทต่อไป

ชำนาญกานท์